

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Par Sanctorum Svibertus & Plectrvdis

Gelenius, Aegidius

Coloniae, 1640

Vita Et Annales S. Plectrvdis, Pipini Crassi Heristalli Maioris Domus
Franciae Repvdicatae Coniugis, Fundatricis Praenobilis Capitoli B. V. Mariae
Coloniensis, deinde Viduae sanctissimae, & à morte ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-9556

VITA ET ANNALES
S. PLECTRVDIS
PIPINI CRASSI
HERISTALLI MAIORIS
DOMVS FRANCIAE REPVDIATÆ
Coniugis, Fundatricis Prænobilis Capi-
tolij B. V. Mariæ Colonienſis, deinde Vi-
duæ ſanctiſſimæ, & à morte opinione
Beatitatis claræ.

Iſtoriam B. Plectrudis ſparſim à profanis a-
liſq; historiographis conſcriptam integrè
luce donaturus, ſimul virtutum ornamen-
ta aperiam, quæ B. Matronæ animum illu-
ſtrarint, vnde non egregio minus caſtimo-
niæ ſplendore obſcuros obſcenosque Ma-
ritimores vincere, quam rara ſui magni-
tudine incumbentes vndique aduerſita-
tum procellas prudenter vel declinare, vel fortiter excipere didicerat:
atque vt ab ortu eius initium ducam.

Parentes B.
Plectrudis.

Filia

2

Filia ipsa fuit vt veterum diplomata tradunt Hugiberti Boiorum Reguli, Neptis Theodeberti, quamuis ab alijs Grimoaldi Bauari Filia astruatur & antiquissimis leoninis versib. in tabulario Collegij Capitolini B. M. V. Colonia scribatur, (sed absurdo nimis errore) Leonis III. Pontificis Maximi soror, Leo enim Actij Pij siue Azzupij Filius Romanus fuit, Plectrudis vero (teste vel ipso nomine *Bludtraudi* quo etiam appellatur) Germanicam sapit ac habet originem, etateque decrepita, Leonem anno 816. vita functum, integro seculo præcessit. Ipsa vbi adoleuerat, nuptui tradita Pupieno seu Pipino Crasso Heristallo, Caroli Magni proauo, ex quo duos ei Duces genuit Drogonem Campaniæ Regulum & Grimoaldum **Maiorem domus**, qui pro Chilperico Francorum Rege regnum summa cum auctoritate administravit, ac demum fortis Christi assertor ad sepulchrum S. Lamberti Martyrio occubuit.

Notatio..

MAIORIS domus appellatio, quæ summis Francorum Magistratibus conueniebat, perquam erat antiqua, videtur enim originem accepisse circa annum 450. à Christo nato, dum Franci diminuta Romanorum potentiâ sedem, & quod etiam modo occupant dominium inuaserunt. Hinc Sidonio lib. 4. epistola:

17. & passim alibi, hæc salutationis formula: **Domine maior**, familiaris est, quam plerumq; illustribus viris dedit. P. Iodocus Coccius in Dagoberto Rege pag. 92. ex Romanorum magistratibus auctoritatem & officium Maiorum domus deriuat.

PRæter hos Pipini & Plectrudis liberos Hadrianus Barlandus in *Chronicis Brabantia* adnumerat Syluinum & Nortburgem, qui etiam Sanctorum appellationem meruerunt. Vt verò beneuolus Lector vno obtutu perspiciat, quæ deinceps de legitimis & adulterinis alterutius coniugum hæredibus dicenda erunt, lubet stemmatis integri arborem hic inferere.

AR-

ARBOR STEM MATIS S. PLECTRVDIS.

Anbertus. Vxor Blirudis f. Clotharj.

Arnoldus. Vxor Oda.

Carolomannus Palatj Austrasia maior.

S. Arnulphus Princeps, postea Episcopus Metensis, & B. Doda Vxor, que in Canebio Treueris inclusa anno 621. antequam fundaretur Horreum, ac proinde errant, qui dicant in Horreo inclusam.

Ansegisus Primiceps gener Pipini Landensis.

B. Pipinus Landensis, qui sub Lothario & Dagoberto Regibus fuit Princeps illius districtus, quem ambiunt Rhenus, Mosæ, Mosella, Frisonum mare & carbonaria sua. Vxor Tadeberga vel Itra Ruotbaldi Treuerensis Archiepiscopi soror, Filia Ducis Aquitaniae.

Grimoaldus quem S. Cunibertus sub Sigoberto Rege ad principatum promouit, obiit 655. S. Gertrudis Nidensis vxor Ansegisus obiit 689.

Vvalbertus duxit S. Anelberga Vxor Bertiliani, & qui VVigieri Comitis esum Cartisfolre. quiescit Binchj.

Hildebertus obiit sine liberis. S. Plectrudis Hu-geberti Filia Vxor. Pipinus II Hersallus & Crassus dicti ob an. 714 soror pellex Pipini Crassi

Childebrad. Carolus Martellus ob. 74.

S. Siluinus Cof. S. Noitburgis Virgo Hildio an ex liberis S. Plectrudis sint non est adeo certum, cum se re veterum scriptorum alia sententia sit.

S. Grimoaldus mariyr. Theusumda Frisia vx.

Drogo obiit 699.

S. Emebertus Episcopus Camerac. Venantius. S. Ranildis. S. Pharaildis. S. Ermelindis. S. Gudila. S. VValdetrudis vxor S. Vincentij Soneg. S. Aldegundis Abb. Melbod. Amelberga.

Nebe-lingus Ladrada vx. Sigeramni.

Hiltrudis vx. Odilonis.

Hieronymus Remigius Ar. Rothomag.

Bernardus.

Grifo Dux.

Pipinus Rex Francorum.

B. Carolomannus Monachus.

Pipinus.

Godefridus

Hugo. Arnulphus.

Theobaldus.

S. Landericus Episcopus Meldensis.

S. Dentlinus.

Reliquiesc.

S. Aldetrudis.

S. Madelb.

S. Godfridus Episcopus Metensis.

Tastolodus Bauar.

Fultra d. Ab.

S. Adolardus Abbas.

Corbei VVala Abbas.

Corb.

Carolo manus.

Carol Magn.

Efficia fundatrix Conobij Rutlensis nunc Carthusie.

Ada dotatrix S. Ma-N Mater ximini Treuerensis. S. Reinodi.

CON.

STEMMATIS.
CONTINVATIO

Carolus obiit 811.		Lud. II. Imp. Rex Italiae ob. 875.	
Pipinus Rex Ital. ob. 810.	Bernardus notus Rex Italiae.	Lotharius Rex Loth. ob. 869.	
Lud. Pius ob. 840.	Lotharius Imper ob. Mo- nachus Pru- mie 855.	Carolus Rex Prov. & Bur- gund. ob. 863.	Ludoui- cus III.
Lotharius obiit puer.	Carolus Cal- vus Imp. & Rex Francia obiit 877	Lud. II. Bal- bus Rex obiit 879.	Carolo- mannus.
Rotrudis.	S. Richza Vir- go Cöfluentia	Carolus III. Simplex Rex Fran obiit 929	Lud IV Transmar- n ^o Rex Fran ob. 954
Berta.		Hugo no- thus.	Lotharius Rex Fran. ob. 986.
Gisla.		Ludouicus Rex Loth. & Germ. obiit 882.	Lud N. Rex Fran. ob. 687. fine lib.
Imma vxor Eginharti.	Ludouicus Rex Germa- norum duxit Emmam, ob. 876.	Caroloman- nus Rex Ba- ioaria.	Lotharius Rex Fran. ob. 986.
Gertradis.		Arnulph ^o Imp Rex Loth obiit 900.	Carolus Dux Lothar. obiit 991.
Hildegardis		Carolus Cras- sus Imp Rex Francia obiit 888.	Ludovic Rex Germ & Lo- thar. ob 912
Adelheidis.			Suendeboldus notus Rex Loth. ob 900
Theodrada.	Pipinus Rex Aquit obiit 888.	Pipinus & Carolus Mo- nachi.	Benedicta & Cecilia Montales.
Hiltrudis			

His

S. PLECTRVDIS DVX VIDVA.

5

His de progenie B. Plectrudis pressissimè propositis, venio ad Virtutes
præclara ipsius gesta, per publicos priuatosque Mariti casus ac for- S. Ple-
tunam: quæ in vtramque partem sita accepit, ut fuerint illi perpetua ttrudis.
materia virtutis, & augmentum Sanctitatis. Nec facile erit reperire a-
liam Principem quæ æque ac hæc nouerit dominari Fortunæ, aduer-
sæ per patientiam, prosperæ per temperantiam. Primū autem bono-
rum operum eius scripto proditorum inuenio, quod in Passauensi ci- Bruschiu
uitate summam S. Stephano protomartyri adem, suā munificentia erectam in Bruno-
liberalissimè, uti eiusdem templi monumenta & inscriptiones, etsi oblitera- ne passa-
ta & pene illegibiles, docent siquidē in ea ade ipsiusmet Plectrudis imago cū hac uienſi Ep.
epigraphæ asseruata fuit PLECTRVDIS REGINA à DEXTRIS
TVIS IN VESTITV DEAVRATO CIRCVMDATA VA- P. Brun-
RIETATE Fuit hæc ædes sub annum Domini 641. iisdem testi- ner. lib. 5.
bus excitata, an vero eodem anno ita munificè eam dotarit B. Ple- Annal.
ctrudis, nec habeo cur certo asseram, nec cur negem Aetas videretur Boicorum
obstare utpote quæ Pipino Ann. 714. æra maiore, nostrâ 712. de- 641.
functo superstes fuit, sed si centenariam facimus, non obstabit, &
hanc ætatem suadent primo Nepotes ex filiis ante mortem visi, at-
que officijs publicis admoti, secundo repudium sub finem sæculi sep-
timi à Pipino ei forte tanquam vetulæ irrogatum. Quo igitur tem-
pore Nupta sit Pipino in incertis relinquo, certius delignare possum
annos quibus Pipinus ad Regibus parem potentiam exereuit per gra- Grad. po-
dus, inter quos post Natiuitatem illustrem è Maioribus domus, & tentia Pi-
coniugium cum principe Boijci sanguinis, primus fuit Grimoaldi pini ma-
auunculi sui cum stirpe interitus is enim Maior domus Australiæ riti S. Ple
sub Sigeberto Rege, dum fidei suæ commissum alumnum Dago- ttrudis.
bertum Regni hæredem attondet, & in Scotiam deportari, suum ve- 657.
ro filium Hildebertum in regnum leuari procurat, à Francis Neu- An. 657.
striis captus. Parisiis carcere perpetuo contabescens grandem fecit apud Gē-
locum Pipino ad incrementa honorum & diuitiarum, in materna blacensē
masculis orbata domo. & Ms.

Alius deinde crescendi gradus eidem est oblatus Anno 666. & Francorū
7. quando Franci, Neustrij videlicet, Childericum Regem suum, Historiā
nuper ex Austrasia cum Maiore Domus V Vulfoaldo euocatum E- 666.
broino (qui ex Luxouienſi monasterio profugerat) in centore occide-
runt. Tunc enim penitus Regum Francorum corruente authoritate,
pueris nomine, reuera autem Maioribus imperantibus Australij, tam
pinguē

pingui occasione libertatis vtentes sibi ē potentissimis principibus duos crearunt Domus Maiores, superioris Germaniæ Martinum, inferioris verò pipinum Heristallium, quibus freti Ebroinum Maiorem domus & Theodoricum Regem Neustriorum etiam bello laceßere ausi fuerunt. Erat horum omnium non solum spectatrix sed etiam, si affectum spectes, magna pars B. Plectrudis. Itum est in prælium apud Lucosagum, in quo etsi Martinus Dux circumuentus periit, Pipinus tamen cum exercitu suo saluus euasit, seruatus haud dubie pietate Plectrudis bonorum operum frequentia Deum expugnantis.

Imo tenuit utcumque Austrasiam suam Pipinus, etsi ad multa Ebroini ac Theodorici scelera, veluti sanctorum & innocentium Episcoporum Ansberti & Lamberti aliorumque proscriptiones metu maiorum malorum conuiere fuerit coactus, emerfit tamen etiam ex illo metu quando octauo anno Theodorici Ebroinus occisus pænas dedit longæ improbitatis Ann. videlicet 674. tunc enim inique in exilium actos, & in his B. Lambertum & Stabulensi monasterio reuocatum sedi suæ, & alios suis restituit.

674.
Pipinus ab
exilio re-
uocat sã-
ctos.

Ms. Hi-
storia
Francorũ
& alijs.
Pipino &
S. Plectru-
di accep-
tus S.
Vilfridus.

679.

Sed cum Franci pro Ebroino, Pipini consilio Maiorem domus Franciæ seu Neustriæ creassent VVarathonem, Gislemarum filium eius procacem, astutum, animo ferum moribus acerbum impulit malus demon vt patrem de honore deiceret. Vnde iterum grauis & longa concertatio inter illum & Pipinum Ducem Austriæ est exorta. Hoc rerum statu S. Vilfridus nouum ostium meritorum Pipino & Plectrudi aperuit, nam dum is ad sedem Apostolicam ex Anglia, ob Regis sui Egfridi, & aliorum iniurias à se propulsandas, declinata Francia sibi infesta, iter per Austrasiam intendit, tempestate in Frisiam actus, per Hyemem ibi subsistens apud Aldgillum Regem Euangelium cœpit perdicare. Cui deinde & personæ & negotio impense fauerunt. Nam & Vilfridum benigne receperunt, & apud Regem Dagobertum, quanquam per se obstrictum adiuuerunt. Sed demum Gislemarus maior domus Neustriæ, seu potius Tyrannus, vt S. Audoenus prædixerat, iniquum Spiritum exhalauit, & Pipini consilio VVaratho honori pristino restitutus est sed intra paucos dies obiit, Francis de Principe Palatij disidendi occasionem nouam præbuit Ita Pipinus iterum cum Neustrijs & Rege eorum Theodorico in arma venit, quod Bertharium statura pusillum, Sapiencia ignobilem, & consilio

consilio inutilem constituissent Domus Maiorem. Factum est id Anno 686. & victor Pipinus occiso Bertario, à Theodorico Rege Francis Neustrijs consentientibus est receptus in Principem A REGE SECVMDVM IN VNIVERSO SVO REGNO. ille tamen paucis diebus euolutis in terram suam id est Austriam remeavit, & in loco suo quendam de suis militibus nomine Norbertum reliquit. Atque ex eo tempore quidam annos principatus Pipini numerare noscuntur, ij scilicet qui ei XXVII. annos attribuunt. Hoc tempore Draco seu Drogo filius Pipini & Plectrudis in Ducem Campaniæ creditur esse sublimatus. Mox XII. Apostolici ex Anglia viri S. Suibertus, S. Vvillebrordus S. Evvaldi, S. Marcellinus & alij ad prædicandum Frisij & antiquis saxonibus Euangelium vltraiectum in Frisiorum Regis ditione possum venere Anno. 690. tertio Sergij Papæ & Aldevvino Colonien- sum Episcopo sedente, quibus idem Pipinus Maior domus Dux Agrippinensium & totius Austrasiæ Princeps multam operam cum S. Plectrude impendit, nam à Radbodo sub annum 693. expulsos, recepit benigne, & bello illato Anno 694. Radbodum furem idolomaniâ, compescuit adeptis ei terris que nunc Hollandiæ comitatu, vltraiectino Episcopatu, ac Tetrarchiæ Arnheimensi continentur: in quas cum ijdem ac noui operarij fuissent immissi, læta seges ac messis Religionis Christianæ, huc vsque durans prouenit. Sane S. Vvillebrordum non solum prædiis ac fundo in Treuirensi diocesi instar asyli ex prædicatione gentilium, condonarunt coniuges illustres, sed etiam eundem Romanam euntem, vt Episcopus consecraretur, Anno. 695. ac 6. itinerum & moræ Romanæ sumptu iuuerunt, atque reducem Apostolica cum benedictione exceperunt Anno 697. quo Anno teste sigeberto Gembl. secuta est vltraiectini Episcopatus fundatio Reuerso enim à Sergio Pontifice venerabili VVilibrordo Episcopo Clementi iam dicto donauit locum Cathedra Episcopalis in Castello suo illustri, quod antiquo gentium illarum vocabulo Wiltaburgh id est, oppidum VViltorum dicitur, nunc Vltraiectum (Werricht) appellatur. Alia ei adiecit B. Plectrudis, vt testis est Myræus in Codice Donationum piarum cap. 8. Non multo post ijdem SS. Evvaldorum Martyrum corpora vt pote recens apud Tremoniam, (Dortmund) occisorum miraculosè per Emschar fluium deuecta & aduersus Rhenum multâ cum luce natantia honore tanto miraculo, & Martyribus digno exceperunt atque in D.

686.

Pipin. ma
ior dom.
in Fræcia.Drogo F.
S. Plectru
dis dux.
Apostoli
German.

690.

693.

695.

Ann. 697.
Fundatio
Episc. vltra
iectini.SS. Evval
di

Cle-

A 4

Clementis, nunc Cunibertinâ in Rheni littore sitâ Ecclesiâ, cum magna Gloria, Clero & populo prosequente reposuerunt. Errant enim qui id martyrium ante 697. annum contigisse putarunt: Siquidem eo anno, vel sequentium aliquo, synodo vltraiectinâ interfuerunt, & Apostolatus munus ad VVestphalos acceperunt. *cap. 14. in* constat ex S. Marcellino, ad hæc eadem posteriora Plectrudis & *Vita S.* Pipini tempora pertinet eorundem in SS. ex Britannii Peregrinos *Suiberti.* liberalitas & amor, siquidem ex horum frequenti numero VVironem ac Plechelmum Episcopos cum Otgero Leuita ex Anglia Pipini & peregrinantes ipse & Plectrudis Agrippinensium Duces honorifice susceperunt, eisque Coloniz in Insula S. Martini Scoticæ Nationis monasterium erexerunt, aliudque etiam iis ipsis ad Mosam fluuium nouo beneficio extruxerunt, quod mons S. Petri nunc S. regrinos. Odilæ nuncupatur. Summa erat nobilissimorum coniugum erga Beatos Peregrinos reuerentia, quin & erga sacerdotes, adeo ut *Monast. S.* Pipinus VVironi tanquam *presuli animæ suæ* (verba sunt ex *vita S. Mart. Co-* VVironis apud Surium 8. Maij) *vitaque patrone* propter eximiam *loniæ à S.* sanctitatem suâ illi peccata confiteri solitus sit, nec erubuerit ad faciendam *Plect. suæ* confessionem detractis calceis eum adire, eiusque oris imperio parere, *sc-* *datū.* pius etiam volebat eum interesse communibus consultationibus maiorum: *Mōs S. Pe* Pari pietate, posteriori tamen iuxta Baronium tempore, Pipinus *tri propè* noster Heristallus misit aliquando hominem ex suis primarium, *Ruremū -* qui Corbiniani (Frisingenlis in B. Plectrudis natali solo demum *dam.* Episcopi) precibus illum submissè suppliciterque commendaret, hominem etiam Dei ad se accersuit, donauit & eleemosynis *Pipini hu-* uongentorum auri solidorum, ex quibus B. Corbinianus *militas.* primum deinde agrum *chories* nomine coemit *ita in vita B. Corbiniani* *Bar. Ann.* Aribi & Episcopus Frising. M. Velferus, Matthæus Raderus & alij. Nec in] *716. Suri-* viuos Sanctos magis pij fuere quam in vita sanctos, quippe qui *us 8. Sept.* tum alias sæpe veneranda loca adierunt eaque muneribus amplissimis honorarunt, ex quo, genere est illud quod D. Miræus in Annal. Belgicis annotauit eos An. 691. S. Trudonis sepulchrum inuississe ac magnificè eiusdem monasterium dotasse. Sed in hoc honorū operum hætenus pari inter coniuges cursu, B. Plectrudis tandem Maritū præuertit longissime, quando ille *cetera egregius princeps contempta legitima vxore* Plectrude dico, *Alpaidi pellicis se addixit* sub ann. 694. ut videtur exeuntē, *Id vero Lābertus,* in cuius parochia facinus gerebatur, *præ zelo Domus Dei ferre non sustinens* opportune & importune argu-

arguebat Principem (qui sicut in ceteris, ita & in hoc libenter audisset recta monentem Episcopum, rectius consulisset sibi. At illa maligna mulier moleste ferens Pipinum à sui amore reuocari, Dodonem fratrem suum Pipino familiarem, genere & opibus prestantem hortatur ut non sinat Lambertum tantum posse apud Pipinum, ut cogatur ipsa ab eo recedere in dedecus natalium suorum. Ille verò agit cum suis, datq; operam ut Episcopi conatus impediat, sed videns eum perstare in sententia nec contra iustitiam cuiusquam faciem vereri, amicis quibusdam sororis ultionem per-
mittit: Ex ijs Gallus & Roldus cum omnibus suis valde cœperunt vexare Episcopi
familiam, nullum calumnia aut molestia genus permittentes, ut vel Episcopus suo-
rum causa cessaret, molestus esse Pipino propter Alpaidem, sed vir iustus velut Leo
confidens iustitie patrocinium nulla ratione deseruit. Tandem improbi illi ab Episco-
pi cognatis cœsi sunt molestissime id ferente Dodone & causam mortis in Sanctum
conferente. Per id tempus Pipinus Princeps in Iopiliam villam aduenit, venit etiam
eo vir Sanctus, ab eo tanquam pro regni tractandis negotijs euocatus, ibi tum & Pi-
pinus & pellex animos iratos vultu sereno tegunt, alij iram dissimulant, alij læti-
tiam simulant, pleriq; pro suo quisq; arbitrato in varias se formas transmutant:
valde autem pellex in id incumbat, ut per aliquem posset Episcopi animum sibi
conciliare, ut vel in presentiarum abstinere à Principis reprehensione: Apparatur
conuiuium, Episcopus inuitatur, letantur aulici omnes, Princeps oblatum sibi à Pin-
serna poculum innuit Episcopo offerendum benedictionis loco habiturus, si à conse-
cratâ manu ipse poculum acciperet, quod Maximum Imperatorem olim nouerat ex-
pectasse à Beatiss. Martino Episcopo: Et Episcopus illud quidem Pipino tradidit; cuius
Principis reliqui Proceres secuti exemplum, optabat à S. Episcopi manu poculum sibi
porrigi. Cunctis igitur certatim hoc expetentibus, & confusè sese ingerentibus, ut a-
lij alios anteuerant, ipsa quoq; pellex clam suam inserit manum, ut vel sic posset ex
sancti viri manu poculum accipere. Sed ille femina insidias deuigans, & ad Princi-
pem conuertens de mulieris temeritate conqueritur, quod calliditate quadam con-
tetur nosam ipsi inurere inuisæ Deo communionis; Surgensq; à mensa ab aula vult re-
cedere, & omnis illa conuiuij iucunditas perturbatur: Nec sic tamen quiescit versu-
tia mulieris, sed vespere volenti recedere Episcopo mandat Princeps illâ suggerente, ne
insalutata suâ Coniuge recedat: At Episcopus magnâ animi constantiâ, Ego verò in-
quit, O Princeps, testor IESVM spem vitæ meæ me nunquam adulterâ communica-
turum prohibente Apostolo ne commisceamur fornicarijs. Te verò illi communicare
valde doleo, te nolle respicere moleste fero & timo sanè tibi impendere iram Dei.
Cernēs erga pellex si diutius viuat Lambertus timendū sibi esse, ne à Pipino separetur,
omnia Dodoni significat, & oleum camino addens obtestatur, tum ut ocyus è medio
tollat: Ita ergo & Cognatorum cadem, & Sororis discrimen ulturus Dodo, totum se

Contra ius-
titiam ca-
lumniz.

S. Lamber-
ti zelus pro
Plectrude
& iustitia.

accin-

Cædes S.
Lamberti &
cognatorū.

698.

17. Septem.

S. Lamber-

tus apparet

à morte.

Pœna Do-

donis ac

persecuto-

rū S. Lam-

berti.

B. Begga so-

crus B. Ple-

ctrudis mo-

ritur.

699

700

B. Plectru-

dis fundat

Capitolinū

Clastrum.

accingit ad perdendum Sanctum Episcopum, qui iam præciebat necem suam: Deinde perpetratum est illud immane parricidium, quemadmodum superior historia continet, nimirum quod a seitis sibi Dodo viris scelestissimis & audacissimis in villa Legia adortus est sanctissimum virum orantem & per modum Crucis manibus in celum expansis ante sacrosanctum altare Beatorum Martyrum Cosma & Damiani manentem, quem impiè atq; crudeliter lancea perforantes interemerunt, atq; cum ipso simul cognatos Petrum & Adoletium quod fieri contigit hoc anno decima septima die mensis Septemb. sed quæ propterea sit secuta ultio Divina Dodonem ac socios nefandi sceleris accipite. Apparuit Lambertus nocte Amalgisilo thesaurario, & blande eum compellens Romam, inquit, iunius: Roma rediimus visitaturi Dodonem & Complices eius. Sanguis enim innocentum qui mecum pro Christo effusus est à Deo vindictam expetit. His dictis evanuit. Veram autem fuisse visionem res ipsa declaravit; Dodonis enim viscera omnia statim computruere, eaq; mirè fetentia per os reiecit; ac tandem propter nimiam fetores intolerantiam corpus eius in Mosam proiectum est vermibus ac tæbe corruptum, Qui autem S. Episcopum interfecerat telo suo, cum fratre suo congressus illum occidit, & pariter ab illo peremptus est: Deniq; intra anni spatium vix quisquam euasit ex ijs, qui eius cædis participes fuerant: si qui verò superfuere illi adeo aut sensibus aut censu & rebus destituti sunt, ut illos felices ducerent, qui celeri morte absumpti fuerant: Annus facinore in S. Lambertum perpetrato horrendus, tristis etiam B. Plectrudi accidit ex morte socrus suæ matris Pipini B. Beggæ sanctitate claræ, à qua si quid solatij expectare poterat, carendum fuit.

Sequenti verò anno 699. ut testis Sigebertus, filio quoque Drogone Campaniæ Duce fuit orbata, in cuius locum à Pipino alter legitimus filius Grimoaldus aulae Hildeberti Regis præficiitur, eiq; filia Radbodi Frisonum Ducis in uxorem despondetur. Drogonis mortem, secutus Gemblacensis, huic anno adscripsi: Baronius verò ex Marcellino, ut putat, post Pipini parentis obitum reijcit, ut infra ad an. 714. videbitur, ubi Marcellinum interpretabor.

A nato Salvatore septingentesimo & sequentibus annis B. Plectrudis tota occupatur in Coloniensis Capitoli destructione & erectione nobilissimi templi atque Asceterij, de qua re hiversus extant Leonini:

*Plectrudis Regina dolens animumq; resumens
Sat caute gessit, Gazis habitisq; recessit,
Pergit Agrippinam disponendo Libitinam
Mundum despexit, Dominoq; fidelis adhaesit
Ac inibi claustrum statuens multum pretiosum*

Hocq;

D V X V I D V A.

*Hocq, puellarum titulando rosamq, rosarum
Eligit ipsa piam patronam rite Mariam
Prædia multa parat, Claustro magnalia donat
Hæc circumspexit per singula strenua rexit.*

Prædia quibus Claustrum dotauit alibi sic enumerantur.

REGINA
Plectrudis

REX
Pipinus

NB. Non fuit
Rex, licet ita
appellatur in
plurib. MSS.

*Regibus exemplum dantes memorabile templum
Præfens fundamus, struimus, largog, beamus
Auro, Sapphyro, gemmarum scemate miro
Addentes rura, vasallos prædia plura*

*Scilicet Efferen/Dischenich/Siozen Disfernich/
Wollerschem/Erbhan/Pisen/Gravulleschem/
Godesbergh/Donffe/Eugen Winthere/Heppinckhoner/
Dalen/Merenther/Dorschmich/Kaendtradt/Polle/
Dursten/Hanzelar/Winnerstwiel.*

In claustrum Capitolini ædificatione magni momenti obseruatio est. Voluisse B. Plectrudem Colonienfibus Tutelaribus singulare se-
ptimo seculo, & preciosum monumentum, hanc statuere Basilicam,
quod leoninum carmen indicat: Deipara nempe Patrona Virginum-
que nostrarum lilys ac Martyrum rosis. Hinc circa chorum exteriori Ba-
silicæ muro parietibusque, plures vndique insertæ sunt marmoreæ
Epitaphothecæ vndecim mille Virginum & Martyrum Thebeorum, vti
ex Sarcophagorum inscriptionibus patet.

S. Plectru-
dis Venera-
tio & mo-
numentum
SS. Virgi-
num & SS.
Thebeo-
rum.

Anno deinde natæ salutis septingentesimo sexto, Pipinus &
Plectrudis nouis beneficijs cumularunt Epternacense Monasterium,
& luculentis possessionibus auxerunt, vti ex his tabulis patet. Ego in
Dei nomine illustris vir Pipinus, filius Ansgisti quondam, nec non illustris Matrona
mea Plectrudis, filia quondam Hugoberti, reputantes varios nobiscum humana fra-
gilitatis casus; quo nimirum & præterita vita possumus abluere sordes, & donante dis dotat.

796
Epternacu-
B. Plectru-
dis dotat.

S. PLECTRUDIS

Domino, ad aeterna gaudia peruenire; donamus monasterio, in loco, qui cognomen-
tum gerit Epternacum, pagog. Bedensi ad Suram amnem exstructo, cui virum stre-
nuum & Dei cultorem Apostolicum Willibrordum Episcopum, cum turba mona-
chorum imposuimus, illud Epternaci dimidium, quod Theodharius quondam Dux
ibidem obtinuit; & postea filius eius Theodharius, nobis quondam tradidit; ijs ta-
men facultatibus exceptis; quas Irmina in ipso Epternaco possedit. Actum Gai-
mundis III. Idus Maias, regni D.N. Childeberti anno XII. Pipinus & Plectrudis,
item Chudbertus, Bernarius, Charibaldus, Constantinus, Iosephus, Vinetharius
subscripsere.

- 709
B. Plectru-
dis libera-
litas erga S.
Swiber-
tum.
Duces A-
grippinen-
ses.
- Anno nono post septingentesimum B. Plectrudis S. Swiberto
locum in Insula Rheni concessit, ibi simul Collegium erexit. Atten-
dens S. Swibertus, inquit Marcellinus, Gloriosus Pontifex gregem suum hac
illacq; dispersum, & quod nullum fructum nullasq; inducias inter vtrasq; partes
cum suis propter saxea Saxonum corda facere posset, exorauit assidue Domi-
num, ut ei iam seni locum ostenderet, ubi habitare deberet. Tandem Ange-
lica reuelatione admonitus, precipitur ire Coloniam Agrippinam ad Pipinum
Ducem & Plectrudem eius Coniugem, qui ei aptum locum permanendi cum
suis condonarent. Igitur Sancti Swibertus vale faciens Boruchuarijs cum suis
presbyteris & Clericis ac nonnullis Christianis, per squalida & deuota loca in
magno discrimine ferocium Saxonum, Coloniam vsq; Deo comitante, & dirigente
vias suas peruenit. Erat autem eo tempore Serenissimus Dux Pipinus habitans in Iop-
pilia (Ioppiliam non multum distita ab Herstallo celebri Australis Ducu
praetorio haud procul Leodio ad Mosam sito ex sequentibus patebit)
cum Alpaida pellice sua: Plectrudis vero Dux eximia & deuota Princeps moram traxit
Colon. Agripp. in Palatio DUCVM AGRIIPPINENSIVM ET LOTHARINGO-
RVM, quod per eam mutatum & consecratum est in Claustrum Sanctimonialium, in-
ritulaturq; Ecclesia Gloriosa B. Mariae Virginis ad Capitolum. Cumq; ea audiuiisset
aduentum S. Swiberti magnifici Praesulis, gauisa est gaudio magno, audiuerat e-
nim multoties a pluribus celeberrimam ipsius opinionem, depositiq; fastu Regalis ex-
cellentia, ipsum cum venerabili Patre Annone Archiepiscopo Coloniensi honorifice
ac deuote recepit, secumq; aliquot diebus detinuit, ac miro semper eum humilitatis
affectu coluit, ut ab eo secretioribus colloquijs salutis verba mereretur audire: Eo-
dem tempore quidam Illustris Palatinus Geraldus nomine (fuit hic Geraldus,
ut capite 23. Marcellinus indicat; Palatinus de Ardenna) veniens Colo-
niam missus per Pipinum ab Herstallo siue Ioppilia ad Plectrudem cum decenti mi-
praesente B. litia, statim propter Borealem rigidum incidit in grauem morbum inflationis gut-
Plectrude. turis, idq; adeo ut a nullo medicorum posset ei subueniri: quia nullam potionem re-
cipere

cipere vel deglutire valuit. Cumq; omnes lamentarentur illum, desperantes de vi-
 ta ipsius, Plectrudis memor virtutum S. Svibertus, deuotissime petijt ab eo,
 vt amore Iesu Christi dignaretur visitare nobilem Palatinum iam agonizantem,
 & ipsum pontificali sua benedictione sanctificare, & pro eo coram omnipotente
 Deo intercedere. Sanctus vero Svibertus, vt erat columbine simplicitatis & pu-
 dica natura, humiliter cum B. VVilleico suo Presbytero & Ducissa Plectrude
 ipsum accedens, premissa deuota oratione, signauit guttur eius, & mox apostema
 illud diruptum omnibus cernentibus crepuit, & horribiliter per nares & os effluxit
 tabes & venenosa putredo, & sic expulsis illis noxiis humoribus statim sanatus fuit.]
 Hucusque Marcellinus, qui & ibidem narrat, virtute S. Svibertus
 B. Plectrudis Palatii Agrippinensis coquum à Dæmone fuisse libe-
 ratum. Quibus miraculis capta Plectrudis, S. Svibertum cum Ge-
 raldo iam dicto Palatino Heristallum dimisit, literisq; Pipino com-
 mendat, vt ipsi donet vicum Werdensen: (Werda hæc seu Insula-
 Cælaris infra Nouesium Orientalem ripam Rheni occupat, supra ca-
 strum *Ordeonij, haud procul veteri Romanorum *Gelduba, locus *Vrdingē.
 ad excursions in Saxoniam & Boructuariorum gentem fidei propa- *Gelb.
 ganda causâ faciendas commodissimus) Suscepit B. Svibertum Pi-
 pinus senex iam & prouectæ ætatis honorificè, & aliquanto tempore
 secum detinuit, vt verba vite ab eo audiret, eo quod pridem à plerisque multa
 laude digna audierat, ait Marcellinus. Tandem vicum VVerdensen propter
 profectum & firmamentum suorum principatum donauit, addens aurum & ar-
 gentum multum nimis, quibus Ecclesiam & Monasterium ibidem in honorem
 Dei edificaret, & populum Barbaricum, fidei Christianæ prorsus ignarum, verbo
 vite reficeret. Lætus donatione Principis Svibertus Coloniam ad
 Plectrudem rediit, eiusq; potentia & industria cœmentariis aliisq;
 operariis auctus, in Insulam Werdensen profectus est, & Monaste-
 rium ad honorem Gloriosæ Virginis Mariæ edificare cœpit.

Anno 712. & 713. B. Svibertus, etsi parum apud gentem duræ cerui-
 cis proficeret, nihilo tamen minus desperandum de prosperiore ratus
 euentu, indefinenter messu Dominicæ institit; hinc factum, vt plures
 tum nobiles, tum ignobiles, repudiatis idolorum sordibus fidei fonte sint abluti.
 Quin & ædificationem Monasterij sui Werdensis, qua in re mirum
 in modum adiutus est liberalitate Primatum aliorumq; Christiano-
 rum, imprimis verò B. Plectrudis, promouere non destitit: Interea
 (vt hoc propter temporis seriem addam) Anno primus eius nominis
 Colonienſium Archiepiscopus, quem B. Plectrudis lubens audiebat,

S. Agilolph
fuit legatus
S. Plectrud.

vita fungitur, cui Pharamundus successor datus est, sed & hoc breui sublato, S. Agilolphus Coloniensi Cathedrae praeficitur, qui à B. Plectrude anno 714. ad Pipinum Herstallum, ut vitæ impuræ detestationem, aliâq; quæ ad successionem spectant, persuaderet, est missus: Ex quibus colligere licet, anno 712 aut 713. vel ad summum 714. Agilolphum Episcopatu Coloniensi iam fuisse praestitutum. Vnde castigandus Merſæi Bertijq; error, qui B. Agilolphum anno Christi 728. Coloniensibus Archiepiscopum datum referunt; quæ enim aliâ ratione S. Marcellinus B. Agilolphum Archiepiscopum Coloniensem cum S. Svvierto anno 714. ad Pipinum iamiam moriturum à Plectrude missum assereret; si demum anno 728. Agilolphus Archiepiscopale apud Agrippinenses fastigium conscendisset. Fateor ex aliâ computandorum annorum ratione potuisse designari annum 720. quem etiam assignat Merſæus: sed hæc Chronologis relinquamus.

Et, ut quoque hoc ex Miræi Annalibus Belgicis interferam, Pipinus animæ suæ metuens, anno quarto Dagoberti Regis, id est, hoc anno Christi 714. sexto Nonas Martij contulit venerabili VVillibrordo villam fundatio ex in pago Masariorum, à præterfluente riuo Sueſtra nomen sortitam, per Plectrudem ab ingenuis coemptam, ut Theofridus Abbas Epternacensis in MS. vita S. VVillibrordi loquitur. Sueſtra porro seu Sustera nunc est ditionis Iuliacensis oppidum Diocesis Leodiensis, in quo hodie residet illustre Virginum Canonicarum Collegium à S. VVillibrordo fundatum.] Hactenus Miræus. Nunc ad S. Plectrudis legationem redeo: Contigit, ait Marcellinus, ab Incarnatione

714.

Domini anno septingentesimo decimo quarto, Pipinum de Herstallo strenuum Principem & Maiorem domus Francorum, dolentem super innocente morte sanctissimi Præsulis Tungrensis Lamberti, ad mortem agrotare, accersitusq; Svviertus egregius Pontifex ad visitandum eum per nobiles viros perrexerit, prius cum VVilleico & Theodorico discipulis suis Coloniâ ad Plectrudem Illustrē Ducissam Lotharingiæ siue Austrasiorum, consilium ab ea expetens, quidnam facere deberet.

B. Plectrud

SS. Agilol-

phū & Svvi

bertū ad Pi-

pinū legat.

Quæ eum religiose suscipiens & tractans, tandem retento Colonia pio VVilleico Presbytero S. Svvierti apud se causâ deuotionis & consolationis (erat enim felix VVilleicus Euangelicus sacerdos) misit S. Svviertum & Agilolphum Coloniensem Archiepiscopum cum plerisque aliis Prælati ad Pipinum Principem Coniungem eius ad informandum eum stobiret, ne illustres legitimos suos filios Drogonem Ducem Campaniæ, Grimoaldum Maiorem domus Childeberti Regis Franciæ exheredaret, heredem scribendo Carolum Martellum illegitimum ex Alpaide pellice genitum, in detrimentum & damnationem animæ suæ, & in confusionem sui & totius Ecclesiæ,

clētia, atque in scandalum suorum & primatum atque subditorum, & quia S. Lambertus Episcopus eundem Pipinum de illicito connubio Alpaidis increpauerat, martyrium subiit. Venientes igitur prefati Pontifices Ioppiliā ad agrotantem Principem Pipinum, benignē ab eo suscepti sunt: Qui ipsum consolantes & ad tolerantiam rerum temporalium & infirmitatum corporaliū confortantes, aiebant, quod Deus dilectis suis iter asperum facit, ne dum delectarentur in via, obliuiscerentur eorum, quae sunt in patria. Tandem nactō opportuno & congruo inter cetera pro salute & remedio animae suae, causam pro qua venerant, ei deuotē & salubriter exponentes Pontifices, & de illicito matrimonio increpantes, statim cum indignatione repulsam patiebantur. Alpais verō legationem Sanctorum sciscitans & comperiens, irata valde Pontifices abire celeriter praecepit, & ipsa interpellans importunē pro Carolo Martello filio suo apud Pipinum, impetrauit cuncta pro eodem filio suo, quae petierat. Pipinus eodem anno moriens eundem Carolum Marcellum suorum Principatum reliquit heredem. Quod cernentes prefati Pontifices inglorij & tristes Coloniam redierunt, enarrantes Plechtrudi omnia, quae gesta erant in Ioppilia à Pipino, consolantes eam & ad tolerantiam patientiae animantes.]

Hæc Marcellinus. In quibus, quod de petitione B Plechtrudis, ne Drogo & Pipinus illustres legitimos suos filios Drogonem Campaniæ Ducem, Grimoald⁹ & Grimoaldum Maiorem domus Franciæ exheredaret, narratur, sic B. Plechtrud intellige, ut in patribus accipiantur filij. Drogo enim & Grimoaldus dis filij quā patrem morte præuenerant. Hic hoc eodem anno 714 vel, quod verdoobierint prius, præcedenti 713 in Martio Leodij in æde sacra ad aram S. Lamberti, à Frisio quodam & gentili milite Radbodi Frisonum Ducis satellite Ranigario dicto cæsus est; ille anno 708. ut notat Albicius, aut anno 699. ut Gemblacensem sequens supra dixi, obiit. Quod itidem Grimoaldus Maior domus Childeberti nominatur, qui Rex quatuor ante annos naturæ concesserit, nō est error in B. Marcellino, sed ealiquendi figura sit, quae, quæ præterita sunt, præsentī temporī attribuitur: nam Grimoaldus annis iam quindecim præfuerat, ut ex Gemblacensi patet. Ceterum in Grimoaldi locum & præfecturam palatij, Theobaldus filius Grimoaldi ab ano Pipino est substitutus, quem Gemblacensis, Trithemius, Vbbo Emmius lib. 4. rer. Fris. & Albicius in Carolingis erroneē filium Drogonis constituunt, cum ex Aymonio de gestis Francorum lib. 4. cap. 49. & Adone Viennense discamus, eum filium fuisse Grimoaldi. De qua re infra notabo ad Compēdium vitæ S Plechtrudis.

Interea temporis, quo SS. Agilolphus & Svibertus legatione apud

B. Willeic⁹ pud Pipinum adhuc viuum fungerentur, **B. Willeicus Coloniae** apud **B. Ple** pud **B. Ple**trudem consolationis causa remanens, **B. Ple**trudis effla-
trudem gitatu Gothebaldo primario cuidam ciui Coloniensi, acerrima agri-
miraculum tudine presso, ita vt deficiente penitus omnium membrorum officio
patrat. mortuus videretur; ideoq; iusta ei prepararentur post diuinorum ce-
 lebrationem, subito integram sanitatem restituit.

B. Pletrudis conatus Porro **B. Ple**trudis post decessum Pipini nisi iure legitimis liberis
dis conatus competente, vt animosa Heroïna, Carolum Martellum Coloniae A-
pro suis ne- grippinae carceri mancipauit, & Austrasiae sceptrum suo è legitimo
potibuseo- filio Grimoaldo Nepoti paternis Pipini tabulis nihil obstantibus as-
rumq; iure. seruit: Etsi vero Iustitia **B. Ple**trudi & legitimæ faueret soboli ac hæ-
 redi, fortuna tamen melior Caroli Martelli causam promouit, quia
 Procerum quorundam astu & auxilio è custodia elapsus dominatum
 occupauit, gestisque bellis Imperium & auctoritatem sibi stabilivit,
 infeliciores tamen prima eius expeditio fuit.

Nam Theobaldus maior domus Regis Francorum Nepos **B. Ple**ch-
 trudis ex filio Grimoaldo, vt supra notauimus, tumultu per Franciam
 excitato, Palatio Regio officioque mox ab aui Pipini, patrisq; Grimo-
 aldi morte, extrusus est, & Reginfredus (Ramanfredum & Regino-
 fredum alij nuncupant) in dignitatem illius à Proceribus subrogatus,
 à quibus & in Austrasianos, quorum Francis suspecta erat potentia,
 anno 715. fortiter motum. Exciuerat Reginfredus Ratbodum Fri-
 sium Austrasianis nunquam satis æquum, sociisque illius armis Rhe-
 nanum vsque Coloniā Agrippinā vastabat tractum, quem Bataui,
 Cliuenses, & inferioris Diocesis Coloniensis subditi colunt. Contra
 quos Martellus, Procerum astu & diuino auxilio, vinculis quibus
 à **B. Ple**trude tenebatur, elapsus, Ducem sese dedit, sed infelicitè
 cum hoste manus conferens, hoc eodem anno, mense Martio magnum,
 vt est in Annalibus Francorum, exercitus damnum perpeffus fuit.

Ælius Cli- Tabellæ maiores, in quibus sunt Principum Cliuensium effigies,
nenfis. & manuscripti Auctores, Martellum Eliæ suæ Ælij Cliuentis operâ
 carceribus liberatum volunt, eumq; non solam huic contra Radbo-
 dum prælio, verum etiam sequentibus, vel à Carolo indictis, vel
 contra ipsum moris bellis, quoad vixit, scilicet contra Reginfredum,
 Chilpericum & Saxones, Eudonem, & Saracenos in ordinem redigen-
 dos, interfuisse. Sed prosequamur nostra.

716. Anno 716. Carolus Martellus excelsi animi Princeps, matura suo-

rum

rum conquisitione, delectuq; iterum habito, præcipitis fortunacal-
sum, utpote quæ

— incerta vagatur.

Peritq; refertq; vices.

aspernatus, in Reginfredum denuo Coloniam vsque & per regiones B. Plestrud
Rheni contiguas grassantem duxit, eundemq; pecuniâ qua Colo- muneribus
niam Plestrudis ab ipsius infestatione redemerat, onustum, atque in Coloniâ
Franciam cogitantem, in itinere ad Amblauiam fudit (est Amblauia liberat.
fluuius pagusq; Malmendarium inter & S. Vitum.

Anno deinde 717. S. Svibertus, omnium virtutum Charismatis 717.
plenus, ex omnibus animi medullis videndi Deum desiderio flagrans, S. Sviber-
defunctus est anno ætatis suæ 69. Cal. Martij feriâ 6. hora 12. qua hora tus moritur
Saluator mundi morte sua nos viuificans, ianuam regni cœlestis refe-
rauit. Morte eius cognita aduolauit in Insulam Plestrudis cum ali- B. Plestrud
quot Prælati Ecclesiasticis, quibus præsentibus trium generum nar- reliquias S.
rantur ad eius corpus in medio Ecclesiæ feretro impositum illustria Sviberti
illuc contigisse miracula. Primum Dæmoniâci solo feretri tactu visitat.
cunctis cernentibus liberati: Alterum cæcæ curati sub ipsis Vigiliis De-
functorum, quæstantibus B. Willibrordo & Plestrude die Sabbathi
decantabantur: Tertium furiosi ad deuorum osculum regiminis feretri
prorinus sanati. Quibus visis, Marcellinus Vigiliis dimissis refert.
Quod existimarens, ut reor, animam in Beatorum cœleste domicilium
receptam, ideoq; aliorum suffragio non egere.

Sub eundem annum, Dominicâ, inquit Aymonius, die illucescente
12. Kalend. April (Meierus 13. Kalend. April. Annales Francorum Do- Carol. Mar
minicam ante Pascha habent) Carolus Martellus Regensfredum se- tell' insolens
cundo cæcidit, fugauit, Parisios vsque persecutus est, & impedimen- B. Plestrudi
tis planè omnibus expoliauit, commissum fuit hoc prælium in agro thesauros
Cameracensi apud Viniacum. Pipini au-

Anno 718. Carolus Francorum triumphator Agrippinam Coloniam fert.
recepit, atque B. Plestrudi nostræ, è cuius vinculis nuper se expediue- 718.
rat, erepta simul legitimis Nepotibus successione etiam paternos the-
sauros extorsit, & Clotharium ibidem Francorum Regem proclama-
uit. Quæ res Carolum inter & Chilpericum II. atque Regensfredum
belli restaurati causam dedit: Euocarunt hi Eudonem Aquitanix Du-
cem, & ingenti infestaq; Francorum & Vasconum manu in Carolum
iucere, sed quæ semel Francis nouerca facta erat fortuna, oblita incon-
stantiæ

Martelli
fœlicitas.

Lucanus.

stantiæ suæ fœlicior adrisit Martello. Iterum enim Chilpericum & manus auxiliares cæcidit, fugauitq; tanta quidem strage, vt in sola fuga Regi seruata sit libertas, Eudo, inquit Aimonius, fugiens Parisiosq; reuersus Sequana fluuiio transito vsque Aurelianos peruenit. & post Chilpericum Regem cum thesauris Regalibus sublatum ultra Ligerim recessit: & vix euadens terminos Regionis suæ penetrauit; Carolus verò eum persecutus non reperit. Iam laudatus Aimonius annum hunc Clothario emortualem facere videtur, sed Annales Francorum ad sequentem, illius decessum referunt, Eodem anno primam in Saxones à Martello institutam expeditionem, narrat Schaffnaburgensis.

Post annum Domini 718. nulla amplius B. Plectrudis mentio apud Scriptores, nisi quod S. Willibrordus anno 726. in testamento suo meminerit: *Villarum & mancipiorum à Pipino & Matrona sua Plectrude donatorum*, ex quibus tamen certus annus ipsi fatalis non colligitur, Necrologium Capitolinum Coloniae recolendam eius Commemorationem anniuersariam ad diem vndecimum Augusti statuit, Obiisse autem in senectute bona, Manuscripti asserunt, & quidem vita Rithmica in Capitolio Coloniensi hæc habet:

*Verum Plectrudis sub Patribus hæc fuit illis
Quippe senectute Christo vacat, inq; salute
Hoc tempus redimit miserorum mater & hæc fit
Castum sincerum, cor gestans plena dierum
Hæc humilis mulier, fortis moriturq; cadauer
Ritè Monasterio proprio sepelitur in isto,
En exquisitum templum simul artepolum
Per totum mundum didici vix esse secundum,
Eleuat intrantes, bene dat resonare tonantes,
Atque Crucis signum seruitores in vtroque,
Quodq; Capitolium meritò solet esse vocatum,
Hoc oleum sudat, miseris veniam citò præstat.*

Fons B. Plectrudis Coloniae. In his leoninis versibus quæ dicuntur de oleo Basilicæ, intelligenda videntur de limpidissimo fonte, quem fundamenta Basilicæ sustentant sub tumba B. Iddæ Palatinæ, fonsille in vinaria cella priuatæ domus etiam hodie S. Plectrudis nomen habet.

Hunc sanitatis recuperandæ augendæque deuotionis causa Egri & Peregrini bibunt. Quem cum aliquando mecum inuise-

uiferent Illustres & Nobilissimi mei Conuictores, hoc sacro quasi
Castalidum fonte irrigati, sic occinuerunt:

I.

IN FONTEM S. PLECTRUDIS.

Miratur vates potius è rigido filice quam hominum pe-
toribus & oculis salutare aquas elici &c.

Heu fera gens hominum! rigido magis aspera saxo!
Syrribus & scopulis plus feritatis habens!
Te debent montes, innataq; rupibus altis
Robora, te seua progenuisse serae:
Mœsta frequentabat querulo suspiria corde
Plectrudis tepido flumine mersa genae.
Nemo fuit tristes qui carperet aure querelas,
Nemo quem possent flectere flentis aquae.
O Pudor! irriguo mollescunt saxa liquore
Nec tamen his hominum corda mouentur aquae!
Horrida luctifoni manantem fluminis imbrem
Saxa receperunt non reuente sinu.
Non fuit humanâ quidquam fabricabile dextra
Quod fontem caperet proficientis aqua.
Effusas ergo lacrymas Plectrudis ocellis
Mitior asseruat mobiliorq; lapis.
Prodigiosa sacros hinc sudant saxa liquores
Proficuasq; filix sponte propinat aquas.
Has & Agrippinas, bibit has Peregrinus, & Eger
Accedit, poto flumine, sanus abii.
At quicumq; sacros auido bibis ore liquores
Quiq; salutifero flumine membra lauas,
Corpore te sanas; lacrymas sed ab ore cadentes
(Vt sanes animam) dum bibis ABDE TVAS.

PHILIPPVS LVDOVICVS Baro in
Neiffenberg Metropolitanorum Mo-
guntiae ac Treuirensis Nec non S. Alba-
ni & B.M.V. respectiue Praepositus &
Canonicus.

C 1

ILSo

II.

Socium Admiratione rei prodigiosæ defixum alloquitur.

Quid dubitas? celeriq; stupes quasi fulmine tactus?
Saxa quod irriguo mortua fonte fluant?
In promptu causa est hominum quod lumina flumen
Fundere debuerant, dat pius inde lapis.
Scilicet effusus est lamentanda querelis.
Impia barbaries lethiferumq; scelus.
Riserat innocuam Pellex scelerata furensq;
Plectrudem saeva succubuisse neci;
Nemo barbariem fleuit Plectrudis acerbas
Nemo vices luxit: quin fleat ergo lapis?

P. HILIPPVS à Cronenberg in
Cronenberg.

III.

Cœlum terrestre S. Plectrudis sepulchrum salubres vndas depluit.

Natali è saxo nitidus argentea guttis
Manat in obscurum deflua lympa locum.
Natura tendunt contraria legibus ergo
Omnia, nec rerum qui fuit ordo, manet?
Vt fluat arenti de saxo limpidus humor
Qui queat infirmi corporis esse salus?
Quem neq; terra ferax gremio omnipotente profundæ
Quem neq; nube pluit multicolore polus?
Fallor: nam tot ubi factis illustre sepulchrum
Plectrudis radiat, quis neget esse polus?

PAVL. FERDINANDVS. MAXIMILIANVS
à Weix.

Sepulchrū
B. Plectru-
dis.

Ipsa autem Sanctissima matrona plurimis in & extra Basilicam suam monumentis colitur, inter quæ præcipuum in Ecclesiæ nauis Mausoleum in quo sacra eius ossa spectantur & à deuoto populo honorantur:

e211

Hæc

Hæc quæ subijcio ex veteri manuscripto codice Archivi Capitoli-
ni excerpta.

COMPENDIUM VITÆ B.
PLECTRUDIS ex Msc'o Capitoli-
Colonienfis.

PIPINVS Filius Anfigifi Maior domus regnante Theodorico Rege Nobilem &
prudentiſſimam duxit Vxorem nomine plectrudem; genuitq; ex ea duos
nomen ſenioris Drogo nomen iunioris Grimoaldus, mortuo autē Theodorico & ſucce-
dente fratre eius Hildeberto, Drogo à Patre diligenter eruditus & educatus ducatum
Cāpania accepit, Grimoaldus iunior ab Hildeberto maior domus palatij ſuper Frā-
cos electus eſt.

Fuitq; vir mitiſſimus & māsuetudine repletus largus in eleemoſynis, & in oratio-
nibus promptus Poſtea Pipinus contra Radbodonem gentilem Friſonum Ducem di-
micans eum fugauit, & victor exiſtens cum ſpolijs & multa prada reuerſus eſt. Dro-
go ſenior filius Pipini à valida Febri correptus moritur, & ſepelitur in Metenſi vrbe
in Baſilica S. Arnulphi Confeſſoris, Grimoaldus autem ex Concubina genuit fi-
lium nomine Titebaldum.

Nota, Erudite Lector, concubina vocabulo hic conthoralem
ſeu vxorem ſignificari; ſanctus enim Mātyr Grimoaldus legitimo
thori vinculo ſibi iunxerat Theuſuindam Priſiam, ex qua Theobal-
dum Maiorem Domus excitauit, vti pagina 15. dicturum me promiſi,
quod pagina tertia in genealogica arbore huius nomen non repræ-
ſentauerim, anguſtia pagellæ fecit, ſicut & ea propter nonnulla nomi-
na aliorum deſcendentium ex ſtirpibus Beatorum Pipini Landenſis
& Arnulphi ex Principe Epilcopi Mediomatricum, omiſi. D. Miræus
in Donationibus Belgicis pag. 354. Grimoaldum ait ſine liberis obijt-
ſe, ſed in Notitia Eccleſiarum Belgij pag 30. corrigit ſe, & hunc Theo-
baldum B. Grimoaldi filium agnoſcit.

Pipinus poſthabita præſata Plectrude, aliam duxit vxorem Alpaidam,
ex qua genuit filium nomine Carolum, Plectrudis verò cum inſinitis theſauris
Coloniam ſeceſſit, & monaſterium ibidem infra muros ipſius vrbis quod dicitur
puellarum in honore Sanctæ Mariæ honorificè ædificauit, quod prædijs & the-
ſauris

sauris strenuè ampliavit. Grimoaldus verò prædicti Radbodonis Frisonum Ducis filiam duxit uxorem: Præterea Pipinus in Ioppilia villa super Mosam sita egrotare cepit, & ad se visitandum inuitavit Grimoaldum. Qui adueniens ciuitatem Leodium & Basilicam S. Lamberti Martyris intrauit, & ibi ante Sanctum ipsius corpus se in orationem prostravit cumq; orationem ex deuotione, & desiderio proreudisset à crudelissimo & impio viro Raingario in ipsa oratione interfectus est. Titebaldus filius eius paruulus loco eius Maior domus succedit. Insecuto quoq; tempore idem Pipinus Dux moritur, & in Capra monte sepelitur: Reliquit superstitem filium Carolum ex Alpaheida. Post obitum eius Plectrudis præfata matrona consilio suo atq; regimine cuncta gerebat, quæ etiam sub iisdem diebus Carolum priuignum per multos dies Colonia sub custodia habuit, sed postea auxilio Dei liberatus est: Chipericus post hæc & Raginfredus adunata hostili plebe Arduennam syluam transeunt, ab alia parte præstolante Radbodone cum exercitu suo: Inde ad Coloniam Vrbem super Rhenum fluuium peruenerunt, regiones illas pariter deuastantes, sed munera multa & Thesauros à præfata Plectrude accipientes Coloniam intactam relinquentes reuersi sunt. Quos Carolus persecutus vsq; Parisios properauit, & eos in fugam conuertit: Deinde Coloniam reuersus ipsam Ciuitatem cepit, & præfata Plectrudis reueratos Patris sui thesauros sibi restituit, Ipse quoq; cuncta dominio suo subiecit. At verò Plectrudis plena operibus bonis & elemosynis Deo seruans in castitate & humilitate perfecta plena dierum in eadem vrbe obiit, & in monasterio suo sepeliri voluit:

DELINEARE MONVMENTA IN HONOREM S. PLECTRVDIS à Maioribus nostris erecta & huic lucubrationculæ ea subtexere pretium operæ fuisset, sed quod numeto plura ipsam occurrant, in eorum locum substituo carmina quæ Illustres & Generosissimi Domini FERDINANDVS & GEORGIVS LVDOVICVS Comites de SCHWARTZENBERGH pro gratiosa sua in me Authorem propensione in Diuam illiusque sacrum Capitolium luserunt.

In sacrum Vbiorum Capitolium.

Hic vbi nunc cernis Capitolia structa viator,
Aula fuit Ducibus, Principibusq; Domus.

Aula

aula fuit; sed magnifico iam regia luxu
 Inscribi titulo conueniente potest.
 Non cuius tectum radiante refulgeat auro
 Aut latus argento vestibulumq; micet;
 Sed gazis opulenta sacris & splendida Diua
 Plectrudis meritis reliquissq; potens.
 Cadant belligerum capitolia celsa Quiritum
 Incasto quondam templa dicata Ioui
 Hic sacra supremi Capitolia cerne Tonantis.
 Non nisi virgineis templa sacrata choris.
 Illa Triumphali veteres subiere quadrigâ
 Hostis vbifaussto Marte subactus erat.
 Ex His Angelicis Plectrudis vecta quadrigis
 AEthera transcendit cœlituumq; domos.

EPITAPHIVM S. PLECTRVDIS.

Nemo me lachrymis decoret, nec funera fletu
 Faxit, athereo Viuo Beata polo.
 Pro lacrymis totum tumulis inspergite Maium;
 Sint thyma Narcissis, lilia mixta rosis.
 Plectite florigeras PLECTRVDI templa coronas:
 Cui mera dat cœlum gaudia, Terra neget?

SEPVLCHRVM EIVS GLORIOSVM ERIT.

Hic sita Boiugenum PLECTRVDIS sanguis Auorum,
 Magna Palatino stemmate, Magna thoro.
 Magna Drogone Parens, Grimoaldo Martyre Maior,
 Alpaidisq; odio Maxima facta Polo.
 Magna Patrocinio Lamberti Præfulis, inq;
 Curriculo vite, Martyrioq; fuit.
 Magna Marlanum condens, Capitolia Templum:
 Magnaq; Virginei Claustra locando chori.
 Nomina sunt magnæ hæc: par gloria magna coruscat
 Celica, quæ Magno digna fuere DEO.
 Si Carolus magnis dicatur Magnus ab actis:
 PLECTRVDIS dici Maxima iure potest.

APPEN-

Appendix

Placet hic Alpaidis pœnitentiam bonorum virorum auctoritatibus confirmatam subijcere

R.D. AVBERTVS *Mirans in Annalibus Belgicis:*

Alpais postea Orpij in Gallo-Brabantia pœnitens monasterium struxit in eoque veteris vitæ dilecta eluit, & Hugardienſe Canonicoꝝ Collegium fundavit

ARNOLDI *de Raiffe Duacensis auctarium SS. Belgij ad 17. Septemb.*

De Alpaide pœnitente.

EX RICHARDO *Wassenburgo in suis Gallia-Belgia antiquitatibus.*

Orpij in Gallo-Brabantia depositio Alpaidis pœnitentis: Hæc Pipini de Herstallo primum pellex, post S. Lamberti Episcopi mortem perpetrata, cuius ipsa causa extiterat, cum videret omnes iniquæ cædis socios misere intra annum vitam finisse, ad cor rediens diuina aspirante gratia oculos aperuit & facinus admissum multis lachrymis expiare sategit: quam obrem mundi vanitate posthabita, ut proteruæ libidinis æstus perpetui asperitate claustrî compentaret, proprio sumptu monasterium à Fundamentis extrui curauit, in vbe Orpio, collectoq; magno virginum catu è Niuigellensi castro accitarum, illud subintravit, in quo ad extremam summæ vitæ diem tanquam eximium pœnitentiæ exemplar & speculum permansit: Huius bonæ mulieris tumulus & ossa annis superioribus fuere detecta.

Cæterum Orpium est insigne Gallo-Brantiæ municipium in diœcesi Namurcensi secundo à Tillæ Montium oppido situm.

